

Redacteur A.J. Schipperheijn
Doorkiesnummer (070) 326 18 02
Afdeling Griffie
Coursanummer 18.037444

Aan de raad,

1. Onderwerp
Fractie ondersteuning

- 2.. **Inleiding**

In aanloop naar de verkiezingen is het onderwerp fractieondersteuning geagendeerd. Fracties hebben aangegeven meer gebruik te willen maken van fractieassistenten en hebben vragen gesteld over de mogelijkheden van vergoedingen.

De vraag voor uitbreiding van de ondersteuning komt mede voort uit gestegen werkdruk van raadsleden. Verschillende rapporten hebben dat de afgelopen periode aangetoond. Het kost raadsleden steeds meer tijd en moeite om een betekenisvolle rol te kunnen spelen in gemeentelijke besluitvormingsprocessen. Niet alleen omdat gemeenten voor meer taken verantwoordelijk zijn geworden, maar ook omdat gemeentelijk beleid vaker samen met inwoners, instellingen en bedrijven wordt ontwikkeld of in regionale samenwerkingsverbanden tot stand komt.

In deze notitie worden de verschillende mogelijkheden voor versterking van de fractieondersteuning toegelicht en wordt een voorstel gedaan voor aanpassing van de fractieondersteuning.

Allereerst wordt ingegaan op de huidige situatie. Vervolgens worden de alternatieven uit het land toegelicht. Afgesloten wordt met een voorstel voor Rijswijk.

3. **Huidige situatie**

Ter ondersteuning van raadsleden in hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol is de fractieondersteuning ingesteld. Fracties hebben de mogelijkheid om maximaal 2 fractieassistenten aan te melden. Per forum kan één fractieassistent als plaatsvervangend lid worden aangewezen die de fractie kan vertegenwoordigen en aan de beraadslagingen kan deelnemen. In de verordening op de fractieassistenten 2015 is geen functieomschrijving opgenomen. Fracties kunnen zelf bepalen, binnen de geldende restricties, op welke wijze de fractieassistent ondersteuning aan de fractie biedt.

Ambtelijke bijstand

Naast de mogelijkheid voor fractieondersteuning door een fractieassistent kunnen raadsleden gebruik maken van ambtelijke bijstand. Dit houdt in dat concrete vragen kunnen worden voorgelegd aan de ambtelijke dienst of dat ambtenaren meewerken aan initiatiefvoorstellen van raadsleden.

De griffie is in de eerste plaats verantwoordelijk voor ondersteuning van de raadsleden. Zij adviseren raadsleden en kunnen mee werken aan het opstellen van initiatiefvoorstellen, moties, amendementen en vragen. De reikwijdte van de ondersteuning is in de instructie voor de griffier opgenomen.

Vergoeding

Notitie (vervolg)

Rijswijk hanteert naast de rechtspositionele vergoedingen aan raadsleden een eigen vergoedingenbesluit. De vergoedingen aan fracties worden hieruit vergoed.

De Rijswijkse gemeenteraad hanteert niet het officiële commissiemodel. Dit betekent dat de vergoeding aan fractieassistenten niet gebaseerd zijn op het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden.

De verordening regelende de financiële bijdrage aan de fracties in de gemeenteraad (2005) bepaald de fractievergoeding. Het fractiebudget bestaat uit een vast bedrag per fractie en een bedrag per fractielid. Het totale budget voor fractieondersteuning bedraagt € 17.320,56. Dit bedrag is sinds 2014 niet gewijzigd noch geïndexeerd. De verdeling van de bijdrage vindt plaats op basis van het aantal fracties en het aantal raadsleden per fractie (30/70%) Elke fractie ontvangt per jaar €519,61 en €391,10 per raadslid. Uitbetaling vindt plaats op basis van declaratie na de toets of dit een rechtmatige declaratie betreft

Voor de betaling van een fractieassistent sluiten de fracties een overeenkomst af met de fractieassistent waarin ook de werkzaamheden worden benoemd. De fractie is vrij om de hoogte van de vergoeding vast te stellen. Eenmansfracties hebben hiervoor maximaal € 910,- tot hun beschikking/

Alternatieven

Gemeenten richten de fractieondersteuning op verschillende wijze in. Dit gaat van fractieondersteuning in dienst van de gemeente (Den Haag) tot benoemde commissieleden (art. 82 commissies Gemeentewet) en verschillende varianten doortussen. Onderstaand worden de kenmerken van de alternatieven kort besproken.

1 Voorbeeld Fractieondersteuning met dienstbetrekking

De gemeenteraad van Den Haag bestaat uit 45 leden

- heeft voor de ondersteuning van de raadsfracties een verordening fractieondersteuning opgesteld.
- Fracties stellen eigen ondersteuners aan en sturen die zelf aan.
- Ondersteuners in dienst van de gemeente Den Haag.
- Fractie ontvangen tegemoetkoming in de kosten. Het basisbedrag bedraagt € 86.178,00 (2018) per fractie per jaar, vermeerderd met een bedrag van € 14.758,00 voor elk lid van de fractie per jaar.
- Jaarlijks wordt verantwoording over de besteding afgelegd.

2 Voorbeeld Fractieondersteuning zonder dienstbetrekking

De gemeenteraad van Westland bestaat uit 39 leden.

- Heeft voor de ondersteuning van de raadsfracties een Verordening, regelende de tegemoetkoming in de kosten van ondersteuning aan de in de raad vertegenwoordigde groeperingen (fracties) (Verordening Fractieondersteuning 2010) vastgesteld.
- Fracties kunnen maximaal 3 fractieadviseurs aanstellen.
- Fracties kunnen een stichting zorg laten dragen voor de financiële afhandeling van de fractiekosten.
- Fracties ontvangen een financiële bijdrage die bestaat uit een vast deel van € 15.000. Daarnaast ontvangt elke fractie een bedrag van € 1.000 per raadszetel en € 1.200 per fractieadviseur.
- De onbelaste vergoeding voor fractieadviseurs wordt maandelijks ter hoogte van € 100, door tussenkomst van de griffie, uitgekeerd.
- Elke fractie legt aan de raad verantwoording af over de besteding van de bijdrage voor fractieondersteuning.
-

3. Voorbeeld Commissieleden

De gemeenteraad van Delft bestaat uit 39 leden.

- De gemeenteraad van Delft hanteert het commissiemodel. Het commissiemodel staat het toe commissieleden, niet zijnde raadsleden te benoemen.
- Leden van een commissie worden door de gemeenteraad benoemd (raadsleden en commissieleden).
- Commissieleden ontvangen per bijgewoonde vergadering een vaste vergoeding.
- Hoogte van de vergoeding is bepaald aan de hand van gemeente grootte.
- Fracties ontvangen een bijdrage. Deze bestaat uit een vast deel van € 1.303,13 voor elke fractie en een variabel deel van € 1.042,50 voor iedere raadszetel (prijspeil 2015).
- Ingeval sprake is van een derde commissielid/niet-raadslid wordt het beschikbaar te stellen fractiebudget voor de betreffende fractie via het eerstvolgende halfjaarlijkse voorschot (peildata: 1 januari en 1 juli) voor de daarop volgende zes maanden verlaagd met het zogenaamde vaste bedrag per fractie

4. Voorbeeld Fractieondersteuning en ambtelijke ondersteuning

In veel gemeenten zijn afgeleide vormen van het commissiemodel in gebruik. In Leidschendam-Voorburg werkt de raad met een vergoeding voor fractieondersteuning.

- Fractieondersteuning is geregeld in een verordening. In deze verordening is ook de ambtelijke bijstand opgenomen.
- Fractieondersteuning vindt zijn vorm in een financiële ondersteuning. De fractieondersteuning bestaat uit een vast en een variabel deel.
- Raadsleden en fractieondersteuners kunnen deelnemen aan alle vergaderingen ter voorbereiding raadsvergadering..
- Vergoeding fracties. De fracties, zoals bedoeld in het reglement van orde, ontvangen jaarlijks een financiële bijdrage als tegemoetkoming in de kosten voor het functioneren van de fractie. Deze bijdrage bestaat voor elke fractie uit:
a. een vast bedrag van € 2.000,- per jaar; b. een bedrag van € 400,- per raadszetel per jaar.

Ook Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp werken met een dergelijk model, zij het dat de vergoedingen verschillen, respectievelijk €500 + € 0 en € 2.750,- + € 275,- per fractie per jaar

4. Argumenten en kanttekeningen bij de alternatieven

1 Het Haagse model biedt fracties een permanente ondersteuning. In de context van de complexiteit van een grote gemeente met vele commissies en hoge vergaderfrequentie is dit te verantwoorden. Gezien de hoge bijdrage aan de fracties is de verantwoording zwaarder ingericht. De gemeentelijke accountant controleert de jaarrekeningen van de fracties.

2. Het Westlandse model biedt fracties een hoge vergoeding voor ondersteunende activiteiten. Fractieondersteuners krijgen echter een vergoeding die gebaseerd is op het commissiemodel (€100 per maand) Het model biedt de fracties ruime mogelijkheden om externe expertise in te huren en een fractiesecretariaat te voeren.

3. Het commissiemodel biedt fracties duidelijkheid over de invulling van het fractieassistentchap. Een fractieassistent wordt in een commissie benoemd en verricht voor die commissie ondersteunende werkzaamheden. Ook het gekoppelde vergoedingstelsel biedt de fractie duidelijkheid over de vergoedingen. Fracties ontvangen daarnaast een vergoeding overige fractie-activiteiten.

4. Fractieondersteuning en ambtelijke ondersteuning

In meerder omliggende gemeenten wordt fractieondersteuning gekoppeld aan ambtelijke ondersteuning. Beide hebben tot doel een raadslid te ondersteunen bij diens werkzaamheden. In de regel betekent dit ook dat de vergoedingen lager zijn en

Notitie (vervolg)

ontoereikend om bijvoorbeeld eigen personeel in dienst te nemen of meer dan € 1500,- als vergoeding aan te bieden.

4 Het Fractieondersteuning en ambtelijke bijstand-model geeft fracties de mogelijkheid om tenminste een fractieassistent aan te stellen. En wijst raadsleden actief op de mogelijkheid om gebruik te maken van ambtelijke bijstand. Zeker bij een beperkt raadsbudget voor fractieondersteuning biedt dit voldoende mogelijkheden voor ondersteuning. De kosten voor toepassing in de Rijswijkse situatie zijn licht hoger dan in de huidige situatie.

In Rijswijk wordt een forumregeling gehanteerd. Het staat de fracties vrij om de fractieassistent te koppelen aan een forum. Vanuit het fractiebudget kunnen de fracties ook bepalen hoe de vergoeding wordt georganiseerd. Het huidige budget is voor eenmansfracties te laag om de maximale vrijwilligersbijdrage te geven voor 1 of 2 fractieassistenten.

5. Vergoedingen

De VNG heeft aangegeven geen voorstander te zijn van de mogelijkheid tot het stapelen van vergoedingen. Hiermee wordt bedoeld dat een fractieassistent naast zijn vrijwilligersbijdrage geen bijdrage dient te ontvangen voor het bijwonen van vergaderingen (zoals in het commissiemodel). Dit kan een strijdigheid met artikel 99 van de Gemeentewet opleveren. Dit artikel stelt: "buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend, ontvangen de leden van de raad, van een door de raad, het college of de burgemeester ingestelde commissie als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente"

5. **Voorstel voor aanpassing huidige financiering fractieondersteuning**

De huidige werkwijze biedt fracties de mogelijkheid om twee fractieassistenten te benoemen. De fractieassistent heeft tot taak de fractie te ondersteunen bij zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. De fracties bepalen zelf welke werkzaamheden de fractieassistent zal uitvoeren en welke vergoeding hiertegenover staat. Het budget van de fractie zal hierin leidend zijn.

Voorgesteld wordt de regelingen ten aanzien van de fractieassistent niet sterk te wijzigingen. In vergelijking met de meeste gemeente wijkt de Rijswijkse regeling niet fundamenteel af. Enkel op het punt van de hoogte van de fractievergoeding loopt Rijswijk uit de pas met andere gemeenteraden in het land.

Procedure

Na bespreking van de notitie in het presidium is een raadsvoorstel opgesteld om de wijzigingen in te zetten en budget te reserveren. Na dit voorstel wordt een raadsvoorstel ter wijziging van de verordening voorbereid en direct na de zomer aan de raad voorgelegd.

Een voorstel wordt langs de volgende lijn opgesteld:

1. Aanpassing van de verordening door:
 - Samenvoeging met verordening ambtelijke ondersteuning om de link met deze vorm van ondersteuning te versterken.
 - Wijziging van de hoogte van de fractiebijdrage om 1 of 2 fractieassistenten met een maximale vrijwilligersvergoeding (à €1500,- p.j.) mogelijk te maken.
 - In de verordening vast te leggen dat een vast deel van het fractiebudget is gereserveerd voor de fractieassistent.
 - Fracties de mogelijkheid bieden fractieassistenten te koppelen aan een forum
2. Verhoging budget Fractieondersteuning.
 - Om 2 fractieassistenten mogelijk te maken met een maximale

Notitie (vervolg)

vrijwilligersvergoeding (a €1500,-p.j.) wordt het fractiebudget vastgesteld op €3000,- per fractie. Per raadslid wordt daarbij een bedrag vastgesteld op €500,-. Bij de huidige samenstelling van de raad (10 fractie) zal het totaal benodigde budget uitkomen op $€30.000 + €15.500 = € 45.500$ (maximaal. Indien fracties besluiten 1 fractieassistent aan te stellen komt het bedrag lager uit). Dit houdt in een verhoging van het fractiebudget met ca €28.000,- per jaar.